

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
rättsregistercentralen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om en rättsregistercentral, som skall vara en myndighet underställd justitieministeriet. Avsikten är att justitieministeriets justitieförvaltningsavdelnings nuvarande verkställighets-, registrerings- och informationsutlämningsuppgifter i fråga om privatpersoner och sammanlutningar skall överföras till rättsregistercent-

ralen. Bortflyttningen av dessa uppgifter från ministeriet är motiverad med hänsyn till de mål som uppställts för utvecklandet av den allmänna förvaltningen.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1966 och avses bli behandlad i samband med den. Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 mars 1996.

MOTIVERING

1. Nuläge

Den enhet, huvudsakligen belägen i Tavastehus, som producerar de databehandlingstjänster som hör till justitieministeriets justitieförvaltningsavdelnings uppgifter uppdelades 1994 i tre enheter. Datateknikbyrån producerar plane-rings-, utvecklings- och stödtjänster för datasystem för domstolarna och myndigheterna inom justitieförvaltningen. I och med att datasystemen tagits i bruk har indrivnings- samt registrerings- och informationsutlämningsuppgifterna koncentrerats till rättsregistercentralen. En särskild förvaltningsenhet producerar förvaltningstjänster för de ovan nämnda enheterna.

Enligt 12 § i justitieministeriets arbetsordning av den 1 april 1995 behandlar justitieförvaltningsavdelningen bl.a. ärenden som gäller verkställighet av bötesstraff, förverkandepåföljder, avgifter och fordringar samt förande av rättsregister och utgivande av uppgifter ur dem. Enligt justitieförvaltningsavdelningens arbetsordning har avdelningen uppdelats i verksamhetsenheter, av vilka rättsregistercentralen behandlar ovan nämnda uppgifter.

Rättsregistercentralen sörjer med stöd av lagen (318/63) och förordningen om verkställighet av bötesstraff (321/69) för verkställigheten av böter, fordringar och förverkandepåföljder, med stöd av förordningen angående verkställighet av lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål (620/64) för verkställigheten av böter och vissa fordringar som ådömts i de övriga nordiska länderna, samt för verkställigheten av vissa påföljder som bestäms med stöd av militära disciplinlagen (331/83) och enligt ordningsbotslagen (66/83) samt verkställighetsuppgifter i anslutning till överlastavgifter som har påförts med stöd av lagen om överlastavgift (51/82).

Utöver ovan nämnda verkställighetsuppgifter har i olika författningar förordnats att justitieministeriet skall föra flera register och stå till tjänst och lämna ut information ur dem. Rättsregistercentralen sköter dessa uppgifter i ministeriet. I det följande uppräknas de rättsregister som förs på justitieministeriet och de lagrum som skyldigheten att föra registret baserar sig på.

Register

Registret över äktenskapsförordsärenden
Köpvittnesregistret
Konkurs- och företagssaneringsregistret

Gåvoregistret

Näringsförbudsregistret

Skuldsaneringsregistret

Straffregistret

Lagrum

Äktenskapsförordningen (820/87), 15 §
Köpvittnesförordningen (1080/79), 1 a §
Konkursstadgan, 115 §
Lagen om företagssanering (47/93), 100a §
Förordningen om konkurs- och företagssaneringsregistret (958/94), 1 §
Förordningen om registrering och kungörelse av gåvor (769/91), 1 §
Lagen om näringsförbud (1059/85), 21 §
Förordningen om näringsförbudsregistret (1060/85), 1 §
Lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/93), 87 §
Förordningen om skuldsanering för privatpersoner (58/93), 7 §
Straffregisterlagen (770/93), 1 §
Straffregisterförordningen (772/93) 1 §

Utöver ovan nämnda register för justitieministeriets rättsregistercentral ett advokatregister, i vilket antecknas de uppgifter som ingår i det utdrag ur advokatförteckningen som advokatföreningen årligen skickar till justitieministeriet. Skyldigheten att skicka utdraget grundar sig på 4 § 2 mom. lagen om advokater (496/58).

Vid rättsregistercentralen behandlas årligen ca 600 000 olika slags verkställighetsärenden. För närvarande är ca 240 000 registerföringsärenden anhängiga. Ur alla register lämnas sammanlagt ut uppgifter ca 255 000 gånger per år. Verkställighets- och registerföringsfrågor sköts i huvudsak med hjälp av automatisk databehandling.

2. Föreslagna ändringar

Enligt statsrådets principbeslut av den 17 juni 1993 om åtgärder för förnyande av centralförvaltningen och regionalförvaltningen skall ministeriernas uppgiftsstruktur göras klarare. I principbeslutet och dess motiveringspromemoria konstateras i fråga om ministeriernas uppgifter att ministerierna bereder ärenden i anslutning till samhällsstyrningen och det samhälleliga beslutsfattandet samt svarar för resultatstyrningen inom de ämbetsverk och inrättningar som hör till deras verksamhetsområde. Sådana uppgifter som inte hör till ledningen av verksamhetsområdet skall flyttas bort från ministerierna. Vidare konstateras att det inte i regel hör till ministeriernas uppgifter att fatta beslut om tillstånd eller andra beslut

som skall fattas från fall till fall och som gäller enskilda medborgare eller sammanslutningar, såsom bestyrkanden, godkännanden och registreringar. Bortflyttningen från justitieministeriet av ministeriets justitieförvaltningsavdelnings ovan nämnda verkställighets- och registreringsuppgifter överensstämmer sålunda med de allmänna målen för utvecklandet av förvaltningen och statsrådets ovan nämnda principbeslut.

Syftet med propositionen är att befria justitieministeriet från verkställighets- och registerföringsuppgifter som gäller enskilda personer och sammanslutningar och att överföra dessa på en särskild myndighet. I propositionen föreslås att ett ämbetsverk skall inrättas inom ministeriets förvaltningsområde och verkställighets- och registreringsuppgifterna överföras på det. Ämbetsverkets namn skall vara rättsregistercentralen.

Ur kostnadssynpunkt är det inte förnuftigt att överföra uppgifterna till lokal- eller regionalnivå. För att säkerställa att registren är så tillförlitliga som möjligt är det också önskvärt att uppgifterna sköts centralt

Det föreslås att en lag skall stiftas om rättsregistercentralen, eftersom frågan gäller skötsel av myndighetsuppgifter. De uppgifter som föreslås bli överförda till rättsregistercentralen grundar sig i allmänhet på stadganden på lag- eller förordningsnivå.

Skötseln av de ovan nämnda verkställighets- och registreringsuppgifter som enligt gällande stadganden sköts av justitieministeriet eller av

enheter som är underställda ministeriet skall enligt den föreslagna lagen överföras till rättsregistercentralen. I lagen om rättsregistercentralen skall även anges vilken ställning ämbetsverket som inrättas skall ha, dvs. att det skall vara underställt justitieministeriet. Rättsregistercentralen vid ministeriets justitieförvaltningsavdelning är huvudsakligen belägen i Tavastehus; endast straffregistret förs i Helsingfors. Också det ämbetsverk med samma namn som nu enligt förslaget skall inrättas, kommer att verka i Tavastehus, med undantag av straffregistret, som förblir i Helsingfors.

Rättsregistercentralens beslut i verkställighets- och registreringsärenden är till sin natur förvaltningsbeslut och, då ändring söks i dem, iaktas därför förfarandet enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Eftersom rättsregistercentralen skall räknas som en högre förvaltningsmyndighet, är högsta förvaltningsdomstolen fullföljdsinstans.

Närmare stadganden om lagens verkställighet utfärdas genom förordning. Ett utkast till förordning om rättsregistercentralen ingår som bilaga till propositionen. Ämbetsverket skall fungera som ett chefsämbetsverk, lett av en chef som avgör de ärenden som hör till rättsregistercentralen, om de inte enligt ämbetsverkets arbetsordning skall avgöras av någon annan tjänsteman.

Rättsregistercentralen skall ha verkställighets- och registeruppgifter, för vilka avgörandena är strikt lagbundna. På grund av centralens storlek är de administrativa ledningsuppgifterna ringa. Av denna orsak är det inte nödvändigt att inrätta en direktion. Personalens synpunkter kan beaktas vid ledningen av ämbetsverket inom ramen för arbetet med stöd av samarbetslagen och i ledningsgruppen.

Ärendena avgörs på föredragning, om inte något annat bestäms i arbetsordningen. De flesta av rättsregistercentralens uppgifter kommer att vara sådana att de inte kräver föredragning. Sådana är normala avgöranden i samband med registerföringen. Utan föredragning avgörs också verkställighetsuppgifter enligt förordningen om verkställighet av bötesstraff, ordningsbotsförordningen, förordningen om överlastavgift (240/82) samt förordningen angående verkställighet av lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål. Med stöd av 4 § förordningen om justitieministeriet

(457/95) har dessa verkställighetsuppgifter även nu avgjorts utan föredragning.

Chefen fastställer ämbetsverkets arbetsordning, i vilken även bestäms om verksamhetsenheter och annan organisation av ämbetsverkets verksamhet. Verksamhetsenheterna leds av en biträdande chef.

I förordningen skall stadgas att behörighetsvillkoren för chefen är juris kandidatexamen och god förtrogenhet med de uppgifter som hör till tjänsten samt erfarenhet av ledarskap. Av den biträdande chefen krävs juris kandidatexamen samt god förtrogenhet med uppgifterna inom hans verksamhetsområde. Statsrådet utnämner chefen och justitieministeriet den biträdande chefen på framställning av rättsregistercentralen. Ämbetsverkets chef antar den övriga personalen.

Om de uppgifter som skall höra till den föreslagna rättsregistercentralen stadgas i flera lagar och förordningar. Enligt gällande stadganden hör uppgifterna antingen till justitieministeriet eller någon av dess enheter. En del av stadgandena är föråldrade på grund av att justitieministeriets organisation har ändrats. Alla dessa uppgifter sköts för närvarande enligt förordningen om justitieministeriet samt justitieministeriets och dess justitieförvaltningsavdelnings arbetsordning av en verksamhetsenhet som heter rättsregistercentralen. När lagen träder i kraft skall det nya ämbetsverk som enligt förslaget skall inrättas direkt börja sköta dessa uppgifter med stöd av ett övergångsstadgande. En särskild regeringsproposition med förslag till ändring av de författningar som innehåller förpliktelser i fråga om skötseln av de uppgifter som avses i detta förslag avläts senare.

3. Propositionens verkningar

Frågan gäller omorganisering av justitieministeriets uppgifter inom dess förvaltningsområde. Förslaget har inga kostnadsverkningar. Regleringen genomförs inom gränserna för förvaltningsområdets omkostnads- och personalramar.

I propositionen föreslås att en ny myndighet, rättsregistercentralen, skall inrättas. Den skall vara underställd justitieministeriet och en chefstjänst skall inrättas för den. Övriga tjänster som ämbetsverket behöver överförs från justitieministeriet. Ifrågasvarande uppgifter sköts för närvarande av 49 personer på justitieministeriet.

Rättsregistercentralen skall använda existerande datasystem. Inga nya system behöver därför skaffas till följd av att ämbetsverket inrättas.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har utarbetats som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet. Ärendet har behandlats inom ramen för samarbetsförfarandet

på det sätt som en organisationsreform förutsätter.

5. Ikraftträdande

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1996. Lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 1996.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

L a g om rättsregistercentralen

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Ställning och uppgifter

Rättsregistercentralen är underställd justitieministeriet.

Rättsregistercentralen har till uppgift att sköta de verkställighetsuppgifter i samband med böter, förverkandepåföljder, avgifter och fordringar samt de uppgifter i samband med förandet av rättsregister som ankommer på den enligt stadgandena i någon annan lag eller förordning eller enligt vad som bestäms i ett beslut som utfärdats med stöd av dem.

Rättsregistercentralen lämnar ut information ur de register den för till andra myndigheter, privatpersoner och sammanslutningar.

2 §

Ändringsökande

Ändring i rättsregistercentralens beslut får, om inte något annat stadgas särskilt, sökas i den ordning som stadgas i lagen om ändringsökande i förvaltningsärenden (154/50).

3 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

4 §

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1996. Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Vad som när denna lag träder i kraft på något annat ställe stadgas eller bestäms om de av justitieministeriets uppgifter som avses i denna lag, vilka enligt förordningen om justitieministeriet (457/95) samt arbetsordningen för justitieministeriet och justitieministeriets justieförvaltningsavdelning hör till justitieministeriets justieförvaltningsavdelning, gäller efter lagens ikraftträdande rättsregistercentralen.

Helsingfors den 29 september 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Justitieminister *Sauli Niinistö*

Förordning om rättsregistercentralen

På föredragning av justitieministern stadgas med stöd av 3 § lagen den
om rättsregistercentralen (/):

199

1 §

Rättsregistercentralens uppgifter

Utöver vad som stadgas i lagen om rättsregistercentralen (/) eller i någon annan lag bestäms det i en arbetsordning om skötseln av rättsregistercentralens uppgifter.

beslutanderätten i ett ärende som enligt arbetsordningen skall avgöras av en underlydande tjänsteman.

Ärendena avgörs på föredragning, om inte något annat bestäms i arbetsordningen.

5 §

Behörighetsvillkor för tjänstemännen

Behörighetsvillkor för chefen är juris kandidatexamen och god förtrogenhet med de uppgifter som hör till tjänsten samt erfarenhet av ledarskap.

Behörighetsvillkor för de biträdande cheferna är juris kandidatexamen och god förtrogenhet med uppgifterna inom deras verksamhetsområde.

2 §

Organisation

Vid rättsregistercentralen kan det finnas verksamhetsenheter enligt vad som bestäms i arbetsordningen.

I arbetsordningen bestäms om rättsregistercentralens verksamhetsenheters uppgifter och övriga organisation, ledning, tjänstemännens uppgifter samt beredningen och avgörandet av ärenden. Arbetsordningen fastställs av chefen.

6 §

Utnämning av tjänstemän och anställning av övrig personal

Chefen utnämns av statsrådet.

De biträdande cheferna utnämns av justitieministeriet på framställning av rättsregistercentralen.

Chefen utnämner och anställer den övriga personalen.

3 §

Ledning

Rättsregistercentralen leds av en chef.

Rättsregistercentralens verksamhetsenheter leds av biträdande chefer.

7 §

Tjänsteåtal

Chefen och de biträdande cheferna åtalas för tjänstefel vid hovrätten.

4 §

Avgörande av ärenden

Chefen avgör de ärenden om vilka rättsregistercentralen skall besluta, om inte i arbetsordningen bestäms att de skall avgöras av någon annan tjänsteman.

Chefen kan i enskilda fall förbehålla sig

8 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 1996.

Åtgärder som verkställigheten av denna förordning förutsätter får vidtas innan den träder i kraft. Tjänsterna behöver inte ledigförklaras första gången de besätts.
